

Nowe stanowisko *Lathyrus palustris* L. w Borach Tucholskich

New locality of *Lathyrus palustris* L. in Tucholskie Forest

MARTIN KUKWA, ADRIAN ZWOLICKI

M. Kukwa, Katedra Taksonomii Roślin i Ochrony Przyrody, Uniwersytet Gdański,
Al. Legionów 9, 80-441 Gdańsk, e-mail: dokmak@univ.gda.pl

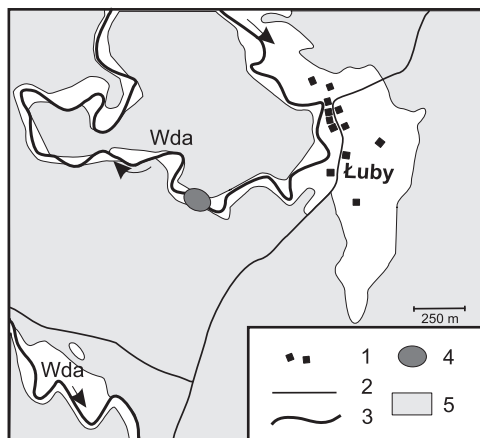
A. Zwolicki, Katedra Ekologii i Zoologii Kręgowców, Uniwersytet Gdański,
Al. Legionów 9, 80-441 Gdańsk, e-mail: prosoche@poczta.onet.pl

ABSTRACT: The paper presents new locality of a vulnerable plant species, *Lathyrus palustris* L. in Gdańskie Pomorania. It is located in Wda river valley, ca. 0.75 km SW of Łuby village in the Tucholskie Forest (ATPOL grid square CB 58). The total number of plants amounted to ca. 260, of which only two were flowering. Most often *Lathyrus palustris* was occurring in plant communities dominated by *Scirpus sylvaticus*, *Juncus effusus* and *Viola palustris*. It was rarely growing along with *Glyceria fluitans* and *G. maxima* or among the clusters of *Carex* spp. together with *Galium palustre* and *Thelypteris palustris*.

KEY WORDS: *Lathyrus palustris*, vulnerable species, new locality, Wda river valley, Tucholskie Forest

Groszek błotny *Lathyrus palustris* L. (Fabaceae) jest rośliną cyrkumborealną (Meusel i in. 1965). W Polsce posiada on dość liczne stanowiska, głównie niżowe, skupione przede wszystkim wzdłuż dolin rzecznych (Zajac, Zajac 2001). Został on uznany za roślinę narażoną na wymarcie w skali całego kraju (Zarzycki, Szelağ 1992), jak i Pomorza Zachodniego i Wielkopolski (Żukowski, Jackowiak 1995). Na Pomorzu Gdańskim notowany był na dość nielicznych stanowiskach, skupionych głównie w pasie przymorskim (Zajac, Zajac 2001). Według Markowskiego i Bulińskiego (2004), jest to gatunek narażony na wymarcie na tym terenie.

Nowe stanowisko groszka błotnego odkryto podczas badań nad roślinnością stanowisk bobrowych zlokalizowanych na przełomowym odcinku Wdy w Borach Tucholskich. Położone jest ono na terasie zalewowej lewego brzegu rzeki, ok. 0,75 km na SW od miejscowości Łuby (53°42'14,7"–53°42'15,8"N/18°22'18,4"–18°2'13,3"E, kwadrat ATPOL CB 58) (ryc. 1). Gatunek ten rósł najczęściej w płacach roślinności z dominującymi: *Scirpus sylvaticus*, *Juncus effusus* i *Viola palustris* oraz dodatkowo w jednym płacie z licznie występującym *Impatiens nolitangere*. Rzadziej

Ryc. 1. Lokalizacja nowego stanowiska *Lathyrus palustris* na terenie Borów Tucholskich
1 – zabudowania, 2 – drogi, 3 – rzeka Wda, 4 – stanowisko, 5 – lasy

Fig. 1. Location of the new stand of *Lathyrus palustris* in Tucholskie Forest
1 – buildings, 2 – roads, 3 – Wda river, 4 – locality, 5 – forests

występował w fitocenozach z *Glyceria fluitans* lub *G. maxima* oraz w zbiorowisku kępowych turzyc (*Carex* spp.) z dużym udziałem *Galium palustre* i *Thelypteris palustris*. W żadnym z płatów groszek błotny nie był dominantem. Całą populację szacunkowo określono na 260 osobników, z których tylko dwa kwitły.

Do tej pory groszek błotny na terenie Borów Tucholskich był znany tylko z jednego stanowiska (Zajac, Zajac 2001). Jednak duża liczba teras zalewowych na pewnych odcinkach Wdy, podobnych do tej opisanej wyżej, sugeruje znacznie szerszy areal jego występowania w tym mezoregionie. Dlatego też gatunek ten wymaga dalszych poszukiwań, które pozwolą ocenić rzeczywisty stan jego populacji w Borach Tucholskich.

Podziękowania

Serdecznie dziękujemy dr. Ryszardowi Markowskiemu i dr. Tomaszowi S. Olszewskiemu za uwagi do manuskryptu oraz mgr Joannie Bloch-Orłowskiej za pomoc przy przygotowaniu mapy.

Literatura

- MARKOWSKI R., BULIŃSKI M. 2004. Ginące i zagrożone rośliny naczyniowe Pomorza Gdańskiego. – Acta Bot. Cassub., Monogr. 1.
- MEUSEL H., JÄGER E., WEINERT E. 1965. Vergleichende Chorologie der Zentraleuropäischen Flora. Bd I. Karten. VEB Gustav Fischer Verlag, Jena, 258 ss.
- ZAJĄC A., ZAJĄC M. (red.) 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. Nakł. Prac. Chorologii Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, 716 ss.
- ZARZYCKI K., SZELĄG Z. 1992. Czerwona lista roślin naczyniowych zagrożonych w Polsce. – W: ZARZYCKI Z., WOJEWODA W., HEINRICH Z. (red.), Lista roślin zagrożonych w Polsce. Wyd. 2. Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, Kraków, s. 87–98.
- ŻUKOWSKI W., JACKOWIAK B. 1995. Lista roślin naczyniowych ginących i zagrożonych na Pomorzu Zachodnim i w Wielkopolsce. – W: ŻUKOWSKI W., JACKOWIAK B. (red.), Ginące i zagrożone rośliny naczyniowe Pomorza Zachodniego i Wielkopolski. – Prace Zakładu Taksonomii UAM w Poznaniu 3: 9–96. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań.